

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
2. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер. – М.: Международные отношения, 1993. – 896 с.
3. Риккардо Д. Начало политической экономии и налогового обложения / Д. Риккардо // Сочинения в 4 т. – Т. 1. – М.: Госполитиздат, 1955.
4. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / И. Ансофф. – СПб.: Питер Ком, 1999.

Зоряна Гулик, к.е.н., доцент

Галина Кріп, к.е.н., доцент

Львівський національний аграрний університет

м. Львів, Україна

ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА НА ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ І ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Організація обліку – це специфічний механізм підготовки та відображення інформації про майнове та фінансове становище підприємства, завдяки якій внутрішні та зовнішні користувачі мають уявлення про реальний стан справ на підприємстві.

В Україні з переходом до ринкових відносин змінились підходи до організації обліку на підприємствах. Від жорсткої регламентації облікового процесу з боку держави ми поступово перейшли до розумного поєднання державного регулювання та самостійності підприємств в його організації. Ефективне функціонування цілісної системи обліку передбачає активне застосування такого специфічного елементу регулювання обліку та звітності як облікова політика [1, с.73-74].

Важливою умовою ефективного функціонування кожного господарюючого суб'єкта в Україні є якісно спроектована система обліку, що передбачає формування та прийняття на тривалу перспективу облікової політики – сукупності принципів, методів і процедур, які використовує підприємство для складання та подання фінансової звітності.

Фінансова звітність є кінцевим етапом облікового циклу підприємства та основним засобом донесення фінансової інформації про нього зовнішнім користувачам. В Україні найважливішою метою щодо ведення обліку та формування звітності є максимальне зближення національних стандартів

фінансового обліку та звітності з міжнародними. Проте, у ряді країн основоположною є концепція достовірного відображення фактів господарського життя, раціональності ведення обліку на основі принципів організації та складання звітності. Принцип пріоритету змісту над формою полягає у можливості (а в окремих випадках навіть необхідності) відступати від загальноприйнятих і законодавчих норм і правил ведення обліку і складання фінансової звітності, якщо ці норми і правила не дозволяють відобразити дійсне положення справ в організації.

Українське законодавство не передбачає відповідних положень, якими регулюються питання формування облікової політики. На відміну від МСБО, українські стандарти не зазначають обов'язкових питань, які необхідно розглядати в обліковій політиці, а це питання залишається в компетенції самого підприємства. При формуванні облікової політики слід виходити з того, що політику не можна обмежити рамками нормативних актів, оскільки жоден нормативний акт не може передбачити усі тонкощі кожної господарської ситуації, яка виникає на підприємстві, тому підприємство обирає елементи облікової політики виходячи з міркування економічної ефективності та особливостей своєї діяльності.

Розглядаючи практичний досвід зарубіжних підприємств в організації обліку можна побачити те, що у великих компаніях готуються два варіанти з облікової політики [2]. Перший, який складають на початку року, є начебто формальним, оскільки служить позначкою діючих національних облікових принципів, відпрацьованих в даній компанії в минулому році, з передбачуваними змінами і уточненнями в наступному році. Другий варіант складають в кінці звітного року перед формуванням звітності. Тобто протягом року на фірмі облікова політика може змінюватись, що протирічить вимозі принципу незмінності облікової політики протягом року.

Облікову політику підприємства та її зміни розкривають у примітках до річної фінансової звітності в описовій формі або додаванням копії розпорядчого документа про встановлення і змінення облікової політики [3, с.98].

Стандарти КМСБО дають підприємству право вибору альтернативної облікової політики, що застосовується для складання фінансових звітів [4, с. 56]. У деяких стандартах, які дають підприємству право прямого вибору облікової політики, вказано спосіб здійснення цього вибору. Наприклад, п. 104 МСБО 39 вказує, що підприємству слід обрати одну з двох політик для визнання змін справедливої вартості наявних для продажу фінансових активів, застосовувати обрану політику до всіх наявних для продажу фінансових активів. В інших стандартах, взагалі не йдеться про спосіб здійснення вибору.

Проблема полягає в тому, як здійснити вибір облікової політики в контексті тих стандартів КМСБО, в яких дозволяється прямий вибір облікової політики, але не йдеться про спосіб здійснення такого вибору. Основне питання полягає в тому, чи слід (після того, як вибір здійснено) дотримуватися цієї політики послідовно щодо всіх статей, які обліковують згідно з конкретними вимогами, які надають право вибору.

Якщо згідно з МСБО запропоновано більше однієї облікової політики, підприємству слід обрати і послідовно застосувати одну з цих політик; у випадку коли стандарт або тлумачення конкретно не вимагає або не дозволяє визначати категорії статей (операції, події, залишки, суми тощо), для яких різні облікові політики можуть бути прийнятними. Якщо стандарт вимагає або дозволяє визначати категорії статей, слід обрати найприйнятнішу облікову політику та застосовувати її послідовно до кожної категорії.

Особливу увагу викликає така специфічна риса зарубіжного обліку, як окреме ведення виробничого або управлінського обліку та фінансової бухгалтерії. Оскільки облік у ринкових умовах спрямований на забезпечення передусім контролю за витратами виробництва, то й організація обліку повинна відповідати в першу чергу потребам управління.

Отже, при формуванні облікової політики слід виходити з того, що політику не можна обмежити рамками нормативних актів, оскільки жоден нормативний акт не може врахувати всіх обставин, які виникають на підприємстві, а тому кожне підприємство обирає елементи облікової політики виходячи з міркування економічної ефективності та особливостей своєї діяльності.

Література:

1. Гироль С., Радченко О. Складові облікової політики сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК. - 2008. - №10. - С.73-77.
2. Коршунов В.І. Організація бухгалтерського обліку в зарубіжних країнах: Монографія. – Х.: Основа, 1999. – 226 с.
3. Лист Міністерства фінансів України «Про облікову політику» від 21.12.05р. №31-34000-10-5/27793.
4. Малишкін О.І Фінансова звітність підприємства: Міжнародні та національні стандарти: Навчальний посібник. / 2-е вид., доп. та виправ. – Суми: Видавництво "Університетська книга", 2001. – 158 с.